

บทความวิจัย

กระบวนการสร้างสมดุลชีวิตของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น: การมีชีวิตสมบูรณ์และพึ่งตนเองได้ The Process of Enhancing the Harmony Life of Teenage Pregnant Women: Having a Complete Life and Being Self-Reliance

สรณ สุวรรณเรืองศรี* โสเพ็ญ ชุนวล² กาญจน์สุนภัส บาลทิพย์³
Sarana Suwanruangsri* Sopen Chunuan² Karnsunaphat Balthip³
จิตราพันธ์ กุลทนต์¹ ชุติวรรณ ปุรินทรภิบาล³
Jitranan Kultanan¹ Shutiwarn Purinthrapibal³

¹อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา

¹Lecturer, Faculty of Nursing, Prince of Songkla University, Songkhla, Thailand.

²รองศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา

²Associate Professor, Faculty of Nursing, Prince of Songkla University, Songkhla, Thailand.

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา

³Assistant Professor, Faculty of Nursing, Prince of Songkla University, Songkhla, Thailand.

*ผู้รับผิดชอบหลัก: sarana.s@psu.ac.th

*Corresponding author: sarana.s@psu.ac.th

Received 13 December 2019 • Revised 23 April 2021 • Accepted 31 May 2021

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์: การวิจัยเชิงคุณภาพแบบทฤษฎีฐานรากนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการสร้างสมดุลชีวิตของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น **วิธีการ:** เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมเป็นระยะเวลา 12 เดือน จากหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น จำนวน 13 ราย คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงจากหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่มารับบริการ ณ คลินิกฝากครรภ์ ของโรงพยาบาล 2 แห่งในจังหวัดสงขลา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพของสเตอร์ทและคอร์บิน **ผลการศึกษา:** พบว่า กระบวนการสร้างสมดุลชีวิตของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น มีแนวคิดหลัก คือ “การมีชีวิตสมบูรณ์และพึ่งตนเองได้” ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบที่สำคัญ คือ 1) ปัจจัยเงื่อนไข ได้แก่ ต้องการที่จะมีครอบครัวที่สมบูรณ์ ต้องการมีอนาคตที่ดี และมีชีวิตที่มีความรับผิดชอบ 2) วิธีการ/กลยุทธ์ที่ใช้ในการเผชิญสถานการณ์ ได้แก่ ตั้งใจทำงานหารายได้ ตั้งใจศึกษาต่อ เก็บออมเงินเพื่อลูก และวางแผนการตั้งครรภ์ครั้งต่อไป และ 3) ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น คือ พึ่งตัวเองได้ รู้สึกมั่นคงปลอดภัย และมีครอบครัวที่สมบูรณ์ **อภิปรายผล:** ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถให้แนวทางแก่ทีมสุขภาพในการพัฒนาการดูแลหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นให้มีชีวิตที่สมดุล รวมถึงการวางแผนเพื่อการตั้งครรภ์ที่มีคุณภาพในอนาคต

คำสำคัญ: การวิจัยเชิงคุณภาพแบบทฤษฎีฐานราก; สมดุลชีวิต; หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น

Abstract

Objective: The aim in this grounded theory inquiry was to describe the process of enhancing the harmony in life of teenage pregnant women. **Methods:** Data collection using in-depth interviews and non-participant observations were undertaken, for 12 months. Participants were recruited into the study by purposive sampling from 13 teenage pregnancies receiving antenatal clinics from two hospitals in Songkhla province. The data analysis was guided by Strauss and Corbin's grounded theory. **Results:** The results revealed that the process of enhancing the harmony in life of teenage pregnant women is based on the core category of "Having a complete life and being self-reliance". It consists of three key elements: 1) conditional factors; wanting to have complete family, wanting to have a good future, and having a responsible partner 2) methods/strategies used in dealing with situations; intending to earn money, attending of having higher education, saving money for the baby, and planning for the next pregnancy and 3) consequences; being self-reliance, feeling secure, and having complete family. **Discussion:** The findings provided a guide for health professionals to develop nursing program to enhance harmony in life of teenage pregnancy including planning for the quality of further pregnancy.

Keywords: grounded theory; harmony in life; teenage pregnant women

ความเป็นมาของปัญหา

การตั้งครรภ์วัยรุ่นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงหลายปีที่ผ่านมา เมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์การตั้งครรภ์ของวัยรุ่นไทยกับประเทศเพื่อนบ้านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้พบว่าประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 5 รองลงมาจากลาว ฟิลิปปินส์ กัมพูชา และอินโดนีเซีย ตามลำดับ¹ โดยพบอัตราการคลอดของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น อายุ 15-19 ปี ในปี พ.ศ. 2562 มีอัตรา 31.3 ต่อประชากรหญิงในกลุ่มอายุเดียวกันหนึ่งพันคน² และจากรายงานสถานการณ์อนามัยการเจริญพันธุ์ในวัยรุ่นและเยาวชน พ.ศ. 2562 จำแนกรายภาคพบว่า ภาคใต้มีอัตราการคลอดบุตรของวัยรุ่นสูงเป็นอันดับที่ 3 รองจากภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามลำดับ ส่วนในเขตสุขภาพที่ 12 จังหวัดสงขลา มีอัตราการคลอดบุตรของวัยรุ่นสูงเป็นอันดับที่ 5 รองจากจังหวัดสตูล ตรัง ยะลา และนราธิวาส ตามลำดับ โดยมีจำนวน 1,263 ราย คิดเป็นอัตรา 26.3 ต่อประชากรหญิงในกลุ่มอายุเดียวกันหนึ่งพันคน² จะเห็นได้ว่าการตั้งครรภ์วัยรุ่นมีสถิติค่อนข้างสูง อย่างไรก็ตามแม้ว่าสถิติการตั้งครรภ์วัยรุ่นมีแนวโน้มลดลงแต่ยังมีประเด็นที่น่าสนใจศึกษา เพราะการตั้งครรภ์วัยรุ่นอาจส่งผลกระทบต่อทั้งตนเองและทารกในครรภ์

ผลกระทบต่อสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์ มีหลายประการด้วยกัน ทั้งนี้เพราะด้วยสรีรวิทยาของวัยรุ่นไม่พร้อมสำหรับการตั้งครรภ์และการเจริญเติบโตของทารกในครรภ์

นำไปสู่ภาวะแทรกซ้อนตั้งแต่ระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และระยะหลังคลอด ผลกระทบที่พบบ่อย ได้แก่ ภาวะโลหิตจาง ภาวะความดันโลหิตสูงขณะตั้งครรภ์ และการแท้งบุตร³ ผลกระทบเหล่านี้มักมีสาเหตุมาจากการขาดความรู้ในการดูแลสุขภาพ การมาฝากครรภ์ช้า หรือมาโรงพยาบาลเมื่อเจ็บครรภ์คลอด นอกจากนั้นยังส่งผลกระทบต่อจิตใจ โดยพบว่าในระยะแรกเมื่อทราบว่าตนเองตั้งครรภ์ หญิงวัยรุ่นมีความรู้สึกกลัว รู้สึกผิด เสียใจ วิตกกังวล และเครียดกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น⁴ จากการไม่พร้อมในการรับบทบาทมารดา ส่งผลให้เกิดภาวะซึมเศร้า⁵ สำหรับผลกระทบต่อครอบครัวพบว่า หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นบางรายอาจถูกปฏิเสธความรับผิดชอบจากฝ่ายชาย⁶ ส่งผลให้ชีวิตครอบครัวล้มเหลวและมีโอกาสแยกทางหรือหย่าร้างสูง ผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคมพบว่า หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพหรือประกอบอาชีพที่มีรายได้น้อย⁷ และไม่มีโอกาสกลับไปเรียนหนังสือ ทำให้มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ นอกจากนั้นในบริบทของสังคมไทยการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ถือเป็นตราบาปทำให้ครอบครัวอับอาย จากการประพัตติตัวที่ไม่เหมาะสมกับจารีตประเพณีอันดีงาม⁸ การที่หญิงตั้งครรภ์ต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่บีบคั้น และกดดัน ทั้งจากครอบครัว หรือสังคม ทำให้เกิดเป็นสถานการณ์ที่ยากลำบากในการตัดสินใจ การไม่สามารถรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น ส่งผลต่อชีวิตวัยรุ่นเกิดความสับสน

ไม่สามารถหาทางออกได้ สำหรับผลกระทบต่อทารกในครรภ์ที่พบบ่อย ได้แก่ ทารกตายในครรภ์ ทารกคลอดก่อนกำหนด และทารกน้ำหนักตัวน้อย⁹ ซึ่งเป็นผลมาจากพฤติกรรม การดูแลครรภ์ที่ไม่เหมาะสม เช่น การสูบบุหรี่ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการไม่ได้กระตุ้นพัฒนาการทารกในครรภ์ตามวัย นอกจากนี้ทารกที่เกิดในครรภ์ที่ขาดความอบอุ่นมักมีนิสัยก้าวร้าว และก่อให้เกิดปัญหาสังคมตามมา จะเห็นได้ว่าการตั้งครรภ์ของวัยรุ่นส่งผลกระทบต่อทั้งตนเองและทารกในลักษณะที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ดังนั้นหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นจึงต้องปรับตัวเข้าสู่บทบาทใหม่ และมีความสามารถในการดูแลตนเองและทารกในครรภ์ให้เหมาะสมเพื่อนำไปสู่การมีสุขภาพดีของตนเองและทารก และการมีชีวิตที่สมดุลลงตัว

สมดุลชีวิต เป็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการค้นพบเป้าหมายในชีวิต การเข้าใจและยอมรับตนเอง และการเข้าใจและยอมรับความจริงของชีวิต¹⁰ รวมถึงการที่บุคคลสามารถจัดสรรเวลาหรือบทบาทต่างๆ ให้เป็นไปในทางที่พอใจ หากบุคคลมีการละเลยหรือมีการจัดการชีวิตไม่เหมาะสม จะมีผลกระทบต่อความเป็นองค์รวมของชีวิต ซึ่งการตั้งครรภ์วัยรุ่นเป็นการเปลี่ยนแปลงบทบาทจากลูก เข้าสู่บทบาทการเป็นมารดาและภรรยา อาจจะทำให้มีข้อจำกัดด้านเวลา ความขัดแย้งด้านเป้าหมายชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งส่งผลกระทบต่อสมดุลชีวิตโดยตรง หากหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นไม่ค้นพบเป้าหมาย และไม่ยอมรับการตั้งครรภ์ ไม่สามารถจัดสรรเวลาหรือบทบาทหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม จะนำไปสู่ประสบการณ์ของชีวิตที่ไม่สมดุลได้ ในทางตรงกันข้ามหากหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น มีแนวทางในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม ยอมรับการตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้น ดูแลสุขภาพของตนเองและทารกในครรภ์อย่างเหมาะสม ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า จัดสรรเวลาและบทบาทหน้าที่ได้อย่างลงตัว จะส่งผลให้หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นมีสมดุลชีวิตได้¹¹

อย่างไรก็ตามจากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมาพบว่ามีการศึกษากระบวนการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาและการเป็นนักเรียนของมารดาวัยรุ่นหลังคลอด¹² ซึ่งเป็นการศึกษาบทบาทของการเป็นมารดาหลังคลอดบุตร แต่ยังไม่มีการศึกษาที่เฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับกระบวนการสร้างสมดุลชีวิตของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นในระหว่างการตั้งครรภ์ ประกอบกับองค์ความรู้ที่ส่งเสริมการมีชีวิตที่สมดุลยังมีน้อยและไม่ชัดเจน ดังนั้นคณะผู้วิจัยซึ่งมีความเชื่อว่าการมีชีวิตที่สมดุลลงตัวในระหว่างการตั้งครรภ์ ย่อมมีความ

สำคัญต่อการมีชีวิตของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น และทารกในครรภ์ จึงมีความสนใจที่จะศึกษากระบวนการสร้างสมดุลชีวิตของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น เพื่อเป็นแนวทางที่สำคัญในการส่งเสริมการมีชีวิตที่สมดุลลงตัวของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นให้มีชีวิตที่มีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

คำถามการวิจัย

กระบวนการสร้างสมดุลชีวิตของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษากระบวนการสร้างสมดุลชีวิตของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น

รูปแบบการศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยที่สร้างทฤษฎีฐานราก (Grounded theory) ตามแนวคิดปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ เพื่ออธิบายกระบวนการสร้างสมดุลชีวิตของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น การสร้างทฤษฎีฐานรากพัฒนามาจากความเชื่อพื้นฐานที่ว่า การทำความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์และการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ จำเป็นต้องเข้าใจถึงกระบวนการที่บุคคลได้สร้างความหมายทั้งการให้ความหมายต่อตนเองและสิ่งต่างๆ รอบตัว เพราะความคิดและการกระทำของมนุษย์มีพื้นฐานสำคัญอยู่ที่การให้ความหมายที่บุคคลมีต่อสิ่งต่างๆ ระเบียบวิธีวิจัยเชิงทฤษฎีฐานรากให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลจะเกิดขึ้นพร้อมๆ กัน และมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ในการศึกษาครั้งนี้หมายถึง กระบวนการสร้างหรือคงไว้ซึ่งการมีชีวิตที่สมดุลลงตัวของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น ดังนั้นกระบวนการที่หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นได้ให้ความหมายของการสร้างสมดุลชีวิตจะสามารถอธิบายถึงพฤติกรรมและการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมรอบตัวของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นได้

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบทฤษฎีฐานราก (Grounded theory) ของ Strauss and Corbin^{13,14} เพื่ออธิบายกระบวนการสร้างสมดุลชีวิตของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive sampling) ตามคุณสมบัติที่กำหนด ดังนี้ 1) หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น อายุระหว่าง 10-19 ปี จำนวน 13 ราย ที่มารับบริการที่คลินิกฝากครรภ์ โรงพยาบาล 2 แห่งในจังหวัดสงขลา 2) ไม่มีภาวะแทรกซ้อนระหว่างการตั้งครรภ์ 3) สามารถสื่อสารด้วยภาษาไทยได้ และ 4) ยินดีเข้าร่วมในโครงการวิจัย

จริยธรรมในการวิจัย

โครงการวิจัยผ่านการพิจารณาความเห็นชอบจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สาขาสังคมศาสตร์ และพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ รหัสโครงการ 2017 NL-QI 015 รหัสหนังสือรับรอง PSU IRB 2017-NL 017 ลงวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2561 และหนังสือรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยโรงพยาบาลทั้ง 2 แห่ง รหัส 173/61 ลงวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 และ 51/2561 ลงวันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2561

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ศาสนา สถานภาพทางการศึกษา อาชีพ ลักษณะครอบครัว สถานภาพสมรส การวางแผนการมีบุตรก่อนการตั้งครรภ์ เหตุผลของการตั้งครรภ์ครั้งนี้ การคุมกำเนิดก่อนการตั้งครรภ์ ความตั้งใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ระยะหลังคลอด วิถีชีวิต หลังคลอด และการวางแผนครอบครัวหลังตั้งครรภ์

2. แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นแนวคำถาม ปลายเปิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และผ่านการตรวจสอบความตรงของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นอาจารย์พยาบาล จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยแนวคำถาม 2 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านประสบการณ์ของการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น เช่น “ขอให้ท่านช่วยเล่าชีวิตก่อนการตั้งครรภ์ อะไรนำมาสู่การตั้งครรภ์ในครั้งนี้” “ช่วยเล่าให้ฟังได้ไหมคะว่าทำอะไรให้อยู่ได้กับการตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้น และมีใครหรืออะไรที่ช่วยเหลือให้ดำเนินการตั้งครรภ์มาจนถึงตอนนี้” “เมื่อมีปัญหาหรืออุปสรรคใดๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการตั้งครรภ์ ท่านจัดการอย่างไร มีผู้ช่วยเหลือหรือไม่ อย่างไร”

2.2 ด้านสมดุลชีวิต เช่น “ท่านรู้สึกอย่างไรกับการตั้งครรภ์” “ท่านปรับตัวอย่างไรเมื่อรู้ว่าตนเองตั้งครรภ์” “ท่านทำอะไรหรือหาวิธีในการทำให้ชีวิตอยู่ได้เมื่อตั้งครรภ์

อย่างไร” “ปัจจัยใดหรืออะไรที่ช่วยให้ท่านมีชีวิตที่มีความสุขหรืออยู่ได้เมื่อตั้งครรภ์”

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองที่คลินิกฝากครรภ์ โรงพยาบาล 2 แห่งในจังหวัดสงขลา ระหว่างเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2561 ถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2562 โดยใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล 12 เดือน โดยผู้วิจัยติดต่อขอเชิญผู้ให้ข้อมูล และผู้ปกครองเพื่อเข้าร่วมในการวิจัยผ่านพยาบาลวิชาชีพประจำคลินิกฝากครรภ์เพื่อสอบถามความพร้อมในการเข้าพบ ต่อมาผู้วิจัยแนะนำตนเองและสร้างสัมพันธภาพเพื่อให้เกิดความคุ้นเคย ชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเก็บข้อมูล การพิทักษ์สิทธิ์ และการรักษาข้อมูลไว้เป็นความลับ หลังจากนั้นสอบถามความสมัครใจเมื่อผู้ให้ข้อมูลและผู้ปกครองยินยอมและลงนามการร่วมมือการทำวิจัยในหนังสือยินยอม ผู้วิจัยจึงดำเนินการเก็บข้อมูลโดยนัดหมายวันเวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์ตามความสะดวกของผู้ให้ข้อมูล และดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกขออนุญาตบันทึกเสียง ร่วมกับการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม เช่น การสังเกตการทำกิจวัตรประจำวัน พฤติกรรมการดูแลตนเอง ภายหลังจากสัมภาษณ์แล้วได้ทำการบันทึกภาคสนามเพื่อบันทึกสิ่งที่ได้จากการสังเกตอย่างละเอียดและตั้งข้อสังเกตกับประเด็นต่างๆ ที่ค้นพบ การสัมภาษณ์แต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 30-45 นาที โดยสัมภาษณ์เฉลี่ยคนละ 3 ครั้ง จนได้ข้อมูลที่มีความอิ่มตัว คือไม่มีข้อมูลใหม่เกิดขึ้น หากผู้ให้ข้อมูลมีความสงสัยสามารถซักถามได้ตลอดเวลา และสามารถถอนตัวออกจากวิจัยได้ทุกเวลา โดยข้อมูลทั้งหมดผู้วิจัยจะนำเสนอในภาพรวม

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 กระบวนการ คือ open coding, axial coding, และ selective coding^{13,14} กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 3 กระบวนการเกิดขึ้นสลับไปมาตลอดระยะเวลาของการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล แต่เริ่มต้นจาก open coding เพื่อค้นหากลุ่มคำสำคัญที่บ่งบอกถึงปรากฏการณ์ที่ศึกษา และจัดกลุ่มคำนั้นเป็นมโนทัศน์ (concepts) ต่อมากระบวนการ axial coding คือ การนำมโนทัศน์ มาวิเคราะห์ความสัมพันธ์และค้นหาเหตุหรือปัจจัยเงื่อนไข (conditions) ที่นำไปสู่การปฏิบัติหรือการกระทำ (actions/interactions) ที่จะนำไปสู่การสร้างสมดุลในชีวิต และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น (consequences) และสุดท้ายกระบวนการ selective coding

คือการเลือกแนวคิดหลักที่สำคัญที่สุด (core category) ที่สามารถอธิบายกระบวนการสร้างสมมูลชีวิตของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น โดยกระบวนการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลยุติเมื่อข้อมูลอิ่มตัว คือ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบโน้ตค้นและกระบวนการที่สร้างขึ้นกับข้อมูลใหม่ซ้ำแล้วซ้ำอีก จนกระทั่งไม่มีข้อมูลใหม่เพิ่ม และผลการศึกษาสามารถอธิบายปรากฏการณ์การมีชีวิตที่สมมูลของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นได้อย่างชัดเจน

การสร้างความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ผู้วิจัยสร้างความน่าเชื่อถือของข้อมูล (Trustworthiness) ตามหลักการของ Lincoln and Guba¹⁵ ซึ่งกล่าวถึงวิธีการสร้างความน่าเชื่อถือของงานวิจัยเชิงคุณภาพไว้ 4 ประการ ดังนี้ 1) ความน่าเชื่อถือ (Credibility) ผู้วิจัยสร้างความน่าเชื่อถือ โดยการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าด้วยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และทีมผู้วิจัย (Data & researcher triangulation) การใช้ระยะเวลาในสร้างสัมพันธภาพและเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลเป็นระยะเวลา 12 เดือน (prolonged engagement) และหลังจากวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูล (member checks) 2) ความสามารถในการถ่ายโอน (Transferability) เพื่อให้ผลการวิจัยมีความลึกซึ้ง และสามารถนำไปอ้างอิงในบริบทที่มีความคล้ายคลึงกันได้ ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลที่มีประสบการณ์ตรงกับประเด็นที่ต้องการศึกษาและสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล 2-3 ครั้ง/ราย จนข้อมูลอิ่มตัว 3) ความสามารถในการพึ่งพา (Dependability) เพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลที่ตรงกับประสบการณ์จริงของผู้ให้ข้อมูลและได้ขอค้นพบที่ชัดเจน ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยวิธีหลัก 2 วิธี ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (non-participant observation) (data triangulation) พร้อมทั้งนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และอภิปรายร่วมกับทีมวิจัย (researcher triangulation) และ 4) ความสามารถในการยืนยัน (conformability) ผู้วิจัยได้แสดงให้เห็นว่าข้อมูลและผลการศึกษาในครั้งนี้เป็นข้อมูลที่ได้มาจากผู้ให้ข้อมูลจริง ด้วยการนำเสนอประเด็นสำคัญพร้อมการนำคำพูดของผู้ให้ข้อมูลมาสนับสนุนอย่างสม่ำเสมอ

ผลการวิจัย

การศึกษานี้เสนอผลการศึกษาเป็น 2 ส่วน คือ ข้อมูลทั่วไป และกระบวนการสร้างสมมูลชีวิตของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 13 ราย อายุระหว่าง 15-19 ปี (อายุเฉลี่ย 18 ปี) ส่วนใหญ่หนีบถือศาสนาพุทธ 11 ราย รองลงมาคือศาสนาอิสลาม 2 ราย มีสถานภาพสมรส 10 ราย หย่า 2 ราย และแยกกันอยู่ 1 ราย สถานภาพทางการศึกษา พบว่า 9 ราย ปัจจุบันไม่ได้ศึกษา และ 4 ราย กำลังศึกษา สำหรับอาชีพ พบว่า 8 ราย ไม่ได้ประกอบอาชีพ รองลงมา 4 ราย เป็นนักเรียน/นักศึกษา และ 1 ราย มีอาชีพเป็นพนักงานเสิร์ฟ การวางแผนการมีบุตร พบว่า ส่วนใหญ่ 8 ราย ตั้งครรภ์เพราะไม่ได้คุมกำเนิด และ 2 ราย รับประทานยาคุมกำเนิดฉุกเฉินหลังมีเพศสัมพันธ์ และอีก 3 ราย มีความพร้อมสำหรับการตั้งครรภ์ เนื่องจากอยากมีบุตร โดย 9 ราย ตั้งครรภ์ครั้งนี้เป็นครั้งแรก และ รองลงมา 4 ราย เป็นการตั้งครรภ์ซ้ำ การคุมกำเนิดก่อนการตั้งครรภ์ พบว่า 7 ราย ไม่ได้มีการคุมกำเนิด รองลงมา 2 ราย ใช้วิธีกินยาคุมกำเนิด อีก 2 ราย ใช้ยาคุมกำเนิดฉุกเฉิน 1 ราย ใช้ถุงยางอนามัย และ 1 ราย ยาฉีดคุมกำเนิดวิธีชีวิตหลังคลอด ส่วนใหญ่ 6 ราย อยู่บ้านเลี้ยงลูก รองลงมา 4 ราย กลับไปศึกษา และ 2 ราย ทำงานหารายได้ สำหรับการวางแผนครอบครัว หลังตั้งครรภ์ 9 ราย ใช้วิธีฝังยาคุมกำเนิดรองลงมาอย่างละ 2 ราย รับประทานยาคุมกำเนิด และฉีดยาคุมกำเนิด

ส่วนที่ 2 กระบวนการสร้างสมมูลชีวิตของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นกระบวนการสร้างสมมูลชีวิตโดยมีการปรับเปลี่ยนตนเองจากบทบาทหญิงวัยรุ่นเป็นบทบาทของการเป็นแม่ โดยผู้ให้ข้อมูลมีการเปลี่ยนแปลงความคิดและพฤติกรรมต่างๆ เพื่อให้สามารถเผชิญกับการตั้งครรภ์ที่ไม่ได้ตั้งใจ ยอมรับการตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้นและสามารถดูแลตนเองและทารกในครรภ์ให้ปลอดภัยอย่างสมดุลงตัว โดยกระบวนการสร้างสมมูลชีวิตของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นมี 3 ระยะ ได้แก่ 1) การเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่ต้องการเผชิญ 2) การมีความพร้อมในการตั้งครรภ์ และรู้สึกผูกพันกับลูก และ 3) ความมุ่งมั่นเพื่อการมีครอบครัวที่สมบูรณ์

ในบทความนี้เสนอผลการวิจัยเฉพาะระยะที่ 3 ซึ่งเป็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการสร้างสมมูลในชีวิตของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น จากผลการศึกษาพบว่า แนวคิดหลัก (core category) คือ “การมีชีวิตสมบูรณ์และพึ่งตนเองได้” ประกอบด้วยปัจจัยเงื่อนไข (conditions) วิธีการ/กลยุทธ์ที่ใช้ในการเผชิญสถานการณ์ (actions/reactions) และ

นำมาซึ่งผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น (consequences) ที่สามารถอธิบาย โดยมีรายละเอียดดังนี้
กระบวนการสร้างสมดุลชีวิตของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น ดังตาราง 1

ตาราง 1 กระบวนการสร้างสมดุลชีวิตของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น

ปัจจัยเงื่อนไข (conditions)	วิธีการ/กลยุทธ์ที่ใช้ในการเผชิญสถานการณ์ (actions/reactions)	ผลลัพธ์ (consequences)	แนวคิดหลัก (core category)
1. ต้องการที่จะมีครอบครัวที่สมบูรณ์ 2. ต้องการมีอนาคตที่ดี 3. มีคู่ชีวิตที่มีความรับผิดชอบ	1. ตั้งใจทำงานหารายได้ 2. ตั้งใจศึกษาต่อ 3. เก็บออมเงินเพื่อลูก 4. วางแผนการตั้งครรภ์ครั้งต่อไป	1. พึ่งตัวเองได้ 2. รู้สึกมั่นคงปลอดภัย 3. มีครอบครัวที่สมบูรณ์	“การมีชีวิตสมบูรณ์และพึ่งตนเองได้”

การมีชีวิตสมบูรณ์และพึ่งตนเองได้ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1) ปัจจัยเงื่อนไข 2) วิธีการ/กลยุทธ์ที่ใช้ในการเผชิญสถานการณ์ และ 3) ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ปัจจัยเงื่อนไข ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยเงื่อนไขสำคัญที่มีผลต่อกระบวนการสร้างสมดุลชีวิตของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น ประกอบด้วย 3 ประการ คือ 1) ต้องการที่จะมีครอบครัวที่สมบูรณ์ 2) ต้องการมีอนาคตที่ดี และ 3) มีคู่ชีวิตที่มีความรับผิดชอบ

1. ต้องการที่จะมีครอบครัวที่สมบูรณ์ เมื่อตนเองและทารกในครรภ์มีสุขภาพแข็งแรงแล้ว ยังมีความหวังและมีความมุ่งมั่นที่จะมีครอบครัวที่สมบูรณ์ ซึ่งหมายถึงการมีพ่อ แม่ และลูก หรือสมาชิกคนอื่นอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข มีความรักความปรารถนาที่ดีให้แก่กัน รู้จักหน้าที่ของตนเองช่วยเหลือและให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเพราะผู้ให้ข้อมูลเคยมีประสบการณ์ของการมีครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์มาก่อน ดังนั้นจึงต้องการที่จะสร้างครอบครัวที่สมบูรณ์ให้กับลูก เพื่อนำมาซึ่งความอบอุ่นใจของคนในครอบครัว ตั้งผู้ให้ข้อมูลอายุ 18 ปี อาศัยอยู่กับแม่และพ่อเลี้ยง ตั้งครรภ์โดยไม่ได้ตั้งใจ และสามีก็มาจากครอบครัวที่อยู่กับพ่อและแม่เลี้ยงเช่นกัน กล่าววา

“...ถ้าเราไม่มีเขา (สามี) มันไม่โอเค...มันรู้สึกอึดใจแล้ว ก็รู้สึกว่าลูกอบอุ่นด้วย...คือเขา (สามี) ขาดแม่ แล้วเราขาดพ่อ เราเคยตกลงกันว่าเรามีลูกแล้ว...อย่าให้ลูกต้องขาดเหมือนเรา” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 6)

2. ต้องการมีอนาคตที่ดี การเป็นแม่เป็นเหมือนจุดเปลี่ยนในชีวิต ที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลต้องมีความรับผิดชอบ

มากขึ้น เป็นการคำนึงถึงชีวิตในวันข้างหน้าที่ต้องเลี้ยงดูลูกให้ดีและพึ่งพาตนเองให้ได้ เพื่อมุ่งสร้างอนาคตสำหรับตนเองและลูกให้มีฐานชีวิตที่ดี ความต้องการนี้จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นแรงผลักดันแก่ผู้ให้ข้อมูล ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง เพื่อให้สามารถทำตามเป้าหมายที่วางไว้ เช่น การเรียนหนังสือให้ได้วุฒิการศึกษาระดับสูง หรือการมีงานทำที่มั่นคง เป็นต้น ตั้งผู้ให้ข้อมูล อายุ 18 ปี ตั้งครรภ์ขณะเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แต่มีความตั้งใจเรียนไม่หยุดเรียนกลางคัน เพื่อการมีอนาคตที่ดี มีงานทำที่มั่นคง และสามารถดูแลลูกได้ กล่าววา

“ตอนนี้เราอายุยังน้อยแต่ก็อยากมีบ้าน อยากมีรถ อยากมีภาระงานที่มั่นคง เพราะภาระงานที่มั่นคงจะช่วยสร้างอนาคตที่ดีได้ หนูอยากเรียนให้ได้วุฒิปริญญา อยากเรียนให้จบ พอเราจบ เราก็มีความรู้เอามาสอนลูกเราได้” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 6)

3. มีคู่ชีวิตที่มีความรับผิดชอบ แฟน หรือสามีเป็นบุคคลสำคัญในการช่วยให้ชีวิตของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นสามารถตั้งครรถ์อย่างราบรื่น ซึ่งการมีคู่ชีวิตที่มีความรับผิดชอบให้การดูแลเอาใจใส่ เป็นหัวหน้าครอบครัวที่ดี ทำงานเพื่อหารายได้เลี้ยงดูสมาชิกทุกคนในครอบครัว เป็นที่ปรึกษาและให้กำลังใจ และรับผิดชอบพาไปฝากครรภ์ตามนัด เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสนับสนุนการตั้งครรถ์ที่มีคุณภาพ รู้สึกมั่นคงปลอดภัย ตั้งครรถ์อย่างมีความสุข และมีความหวังที่จะมีชีวิตและอนาคตที่ดีร่วมกัน ตั้งผู้ให้ข้อมูลอายุ 19 ปี ตั้งครรถ์ครั้งที่ 2 อาศัยอยู่บ้านกับสามี ลูกคนโต และพ่อสามี กล่าววา

“สามีเป็นคนรับผิดชอบทุกเรื่องเลยคะ พอรู้ว่าท้องเขาก็เริ่มทำงาน แฟนจะให้เงินมาจ่ายคะ เขาใส่ใจดูแล ไม่

นอกใจ ไม่เจ้าชู้ เขาไม่เคยโกหก ไปไหนมาไหนก็บอก
หมดลอด” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8)

วิธีการ/กลยุทธ์ที่ใช้ในการเผชิญสถานการณ์

เมื่อผู้ให้ข้อมูลต้องการมีครอบครัวที่สมบูรณ์ และอยากมี
อนาคตที่ดี ประกอบกับการมีคู่ชีวิตที่มีความรับผิดชอบ ทำให้
มีวิธีการหรือกลยุทธ์ที่ใช้ในการมุ่งมั่นตั้งใจเพื่อการมี
ครอบครัวที่สมบูรณ์มากขึ้น โดยสามารถสรุปวิธีการเพื่อการมี
ครอบครัวที่สมบูรณ์ ได้ 4 ประการ คือ 1) ตั้งใจทำงาน
หารายได้ 2) ตั้งใจศึกษาต่อ 3) เก็บออมเงินเพื่อลูก และ
4) วางแผนการตั้งครรภ์ครั้งต่อไป

1. ตั้งใจทำงานหารายได้ รายได้ของครอบครัว
เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจปรับเปลี่ยนวิถี
ชีวิตของผู้ให้ข้อมูล เพราะหากครอบครัวมีรายได้น้อย อาจ
ไม่เพียงพอต่อการตอบสนองความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน
ทั้งต่อตนเองและครอบครัว เช่น ค่าของใช้ภายในบ้าน
ค่าเช่าบ้าน ค่าอาหารบำรุงครรภ์ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไป
ฝากครรภ์ หรือค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูลูกในอนาคต เป็นต้น
ดังนั้นเมื่อผู้ให้ข้อมูลมีความกังวลเกี่ยวกับรายได้และค่าใช้จ่าย
ในส่วนนี้ ส่งผลให้ผู้ให้ข้อมูลมีความมุ่งมั่นตั้งใจทำงาน
หารายได้มาเลี้ยงครอบครัว เพื่อให้ครอบครัวสามารถดำเนิน
ชีวิตต่อไปได้ ตั้งใจทำงานอายุ 19 ปี ทำงานเป็นพนักงานเสิร์ฟ
ถูกผู้ที่ทำให้ตั้งครรภ์ซึ่งเป็นลูกค้าที่มารับประทานอาหารที่
ร้านทอดหึ่ง ต้องทำงานหนักมากขึ้นเพียงลำพังเพื่อหาเลี้ยง
ครอบครัว กล่าววว่า

“ทุกวันนี้ท้องแก่หนูยังทำงานเสิร์ฟอาหารอยู่เลย
หนูไปทำงานทุกวัน ไม่มีวันหยุด วันไหนไม่ไปทำงานก็
ไม่ได้เงิน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 3)

2. ตั้งใจศึกษาต่อ การตั้งครรภ์โดยไม่ได้ตั้งใจ
ในช่วงวัยเรียน ทำให้อนาคตทางการเรียนหยุดชะงักลง ส่งผล
ให้ไม่สามารถเรียนต่อให้สำเร็จ ไม่สามารถเรียนต่อในระดับ
ที่สูงขึ้น หรือต้องเปลี่ยนเส้นทางการศึกษาจากในระบบเป็น
นอกระบบ ด้วยผู้ให้ข้อมูลคิดว่าการศึกษาคือพื้นฐานของ
การมีอนาคตที่ดี เพื่อเพิ่มโอกาสการเข้าถึงงานได้มากขึ้นซึ่ง
หมายถึงการที่จะสามารถมีรายได้ที่เพียงพอสามารถเลี้ยง
ดูลูกและครอบครัวต่อไปในอนาคต ผู้ให้ข้อมูลจึงมีความมุ่งมั่น
ตั้งใจศึกษาต่อ ไม่หยุดเรียนกลางคัน ยังคงไปโรงเรียน
ตามปกติ และปรึกษาร่วมกันกับผู้ปกครองและคุณครูเพื่อ
วางแผนการศึกษาต่อภายหลังคลอด ตั้งใจทำงานอายุ 18 ปี
ตั้งครรรภ์ขณะเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความมุ่งมั่น

ตั้งใจที่จะเรียนต่อทั้งในระดับมัธยมและมหาวิทยาลัย เพื่อ
พึ่งพาตนเองได้ในอนาคต กล่าววว่า

“เรื่องการเรียนหนูปรึกษาแม่แล้ว หนูตั้งใจจะเรียน
ต่อที่โรงเรียนเดิม คืออย่างน้อยก็ได้วุฒิมัธยมศึกษา
ชั้นปีที่ 6 ก่อน และหนูตั้งใจเรียนต่อมหาวิทยาลัยด้วย
เพราะตอนนี้หนูเรียนเก็บหน่วยกิตของมหาวิทยาลัย
รามคำแหงควบคู่ไปอยู่ค่ะ จบมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6
แล้วเรียนต่ออีกหนึ่งปีก็ได้วุฒิปริญญาตรีแล้วค่ะ”
(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 6)

3. เก็บออมเงินเพื่อลูก ฐานะทางการเงินที่ดี
เป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมให้มีอนาคตที่ดี และเกิดความสมดุล
ในชีวิตต่อไป ดังนั้นผู้ให้ข้อมูลจึงวางแผนการเก็บออมเงิน
เพื่อลูกในอนาคต เช่น การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย หรือการ
แบ่งเงินส่วนหนึ่งจากรายได้เป็นเงินออมให้ลูก เพื่อให้ลูกได้มี
ฐานชีวิตที่มั่นคงในอนาคตข้างหน้า ตั้งใจทำงานอายุ 18 ปี
ตั้งครรรภ์ขณะเรียนอยู่ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3
และเป็นผู้ที่มีอุปนิสัยมัธยัสถ์ วางแผนเก็บออมเงินเพื่อลูก
ในอนาคต กล่าววว่า

“เราควรแบ่งค่าใช้จ่ายของเราต่อเดือนว่ามีเท่าไร
แล้วลองเอาเงินส่วนหนึ่งเก็บไว้ให้ลูกเตรียมตัวไว้ก่อน
เพื่อเราจะมีเงินส่วนหนึ่งในธนาคารเป็นส่วนหนึ่งของเงิน
ที่เก็บไว้ให้ลูก” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7)

4. วางแผนการตั้งครรภ์ครั้งต่อไป เป็นการที่
คู่สามีภรรยาและครอบครัววางแผนล่วงหน้าร่วมกันเพื่อให้มี
การตั้งครรภ์ขณะที่มีความพร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ และสังคม
โดยกำหนดร่วมกันว่าต้องการที่จะมีบุตรกี่คน บุตรแต่ละคน
จะเว้นระยะห่างกันนานแค่ไหน เลือกว่าวิธีอะไรจึงจะมีเหมาะสม
ปลอดภัย และมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เป็นแม่ได้ฟื้นฟูสภาพ
ร่างกาย ก่อนการตั้งครรภ์ครั้งต่อไป ซึ่งวิธีการคุมกำเนิดเพื่อ
ป้องกันการตั้งครรภ์มีทั้งแบบชั่วคราวและถาวร เช่น การฝัง
ยาคุมกำเนิด การรับประทานยาคุมกำเนิด การฉีดยาคุมกำเนิด
หรือการทำหมันถาวร เป็นต้น การมีบุตรหลายคน หรือดี
เกินไปอาจจะทำให้เกิดปัญหาในการเลี้ยงดู ทำให้ไม่สามารถ
ดูแลให้ความรักความอบอุ่นแก่บุตรได้อย่างทั่วถึง ส่งผลให้
บุตรเติบโตมาอย่างไม่มีคุณภาพ ตั้งใจทำงานอายุ 19 ปี
นับถือศาสนาอิสลาม ตั้งครรรภ์ครั้งที่ 2 เลือกที่จะคุมกำเนิด
โดยการทำหมัน เพราะอยากเลี้ยงบุตรให้ดีและมีคุณภาพ
มากกว่าการมีบุตรหลายคน ตามความเชื่อดั้งเดิมของศาสนา
อิสลามที่ห้ามคุมกำเนิด กล่าววว่า

“เรื่องคุณกำเนิดหนูคุยกับแฟนและแม่แฟนแล้วคะ อิสลามสมัยใหม่ทำหมันก็มีคะ ถ้าไม่ทำหมันคงเลี้ยงไม่ไหว หนูวางแผนจะมีลูกแค่สองคน ถ้าคลอดเองกินน้ำจะฝังเข็ม ถ้าผ่าก็ทำหมันถาวร” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ ๘)

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น เมื่อผู้ให้ข้อมูลมีความตั้งใจที่จะมีครอบครัวที่สมบูรณ์ อยากรีบมีอนาคตที่ดี และมีคู่ชีวิตที่มีความรับผิดชอบ จึงตั้งใจทำงานหารายได้ ตั้งใจเรียนต่อเก็บออมเงินเพื่อลูกในอนาคต และวางแผนการตั้งครรรค์ครั้งต่อไป ส่งผลให้ชีวิตมีความสุข และลงตัวมากขึ้น ซึ่งสามารถสรุปผลที่เกิดขึ้นที่สะท้อนถึงการมีชีวิตที่สมดุลลงตัว ได้ 3 ประการ คือ 1) พึ่งตัวเองได้ 2) รู้สึกมั่นคงปลอดภัย และ 3) มีครอบครัวที่สมบูรณ์

1. พึ่งตัวเองได้ เป็นความสามารถในการดำรงตนอยู่ได้อย่างอิสระ การพึ่งตนเองได้นั้นเป็นการสร้างตนเองให้มีความค่า มีความสำคัญ ทำให้มีความมั่นใจในการดำเนินชีวิต และมีความกระตือรือร้นที่จะดำเนินชีวิตได้โดยไม่ต้องร้องขอความช่วยเหลือจากใคร ใช้ความพยายามจนสามารถดูแลตัวเองและครอบครัวได้สำเร็จด้วยความสามารถของตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความสำเร็จและความภาคภูมิใจในตนเอง มีชีวิตอยู่อย่างมีความหมาย และไม่ต้องไปหวังพึ่งคนอื่น ๆ โดยผู้ให้ข้อมูลปรารถนาอยากจะมีอนาคตที่ดี ทำให้ผู้ให้ข้อมูลมีความมุ่งมั่นตั้งใจทำงานเพื่อหารายได้มาเลี้ยงครอบครัวและมีความตั้งใจศึกษาต่อ เพื่อให้ได้มาซึ่งวุฒิทางการศึกษาที่เปรียบเสมือนใบเบิกทางในการประกอบอาชีพที่มั่นคง ส่งผลให้เกิดความรู้สึกมั่นใจว่าตนเองจะสามารถพึ่งตนเองได้ ตั้งผู้ให้ข้อมูลอายุ 18 ปี ตั้งครรรค์ตอนเรียนอยู่ชั้น มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 แต่มีความตั้งใจอยากเรียนต่อไม่หยุดเรียนกลางคัน เพราะหวังว่าการมีวุฒิการศึกษาจะทำให้เขาสามารถพึ่งตนเองและดูแลครอบครัวได้ กล่าวว่า

“หนูต้องเข้มแข็ง ต้องยืนบนขาตัวเองให้ได้ ไม่ควรพึ่งพ่อแม่ไปตลอด เราต้องมีความมั่นคงที่จะเลี้ยงเด็กคนนี้ไม่ให้เป็นการะกับพ่อแม่ กับสังคม หรือกับใคร” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 6)

2. รู้สึกมั่นคงปลอดภัย เป็นความรู้สึกไร้กังวลอยู่ในสถานะที่ไม่มียอดรายและได้รับการปกป้องทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ไม่ว่าจะเป็นความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การมีที่พักอาศัยที่แข็งแรงปลอดภัย การมีความรักใคร่ปรองดองกันในครอบครัว มีความมั่นคงของฐานะทางการเงิน การมีรายได้ที่พอเพียง การมีระบบสนับสนุนที่ดี

เช่น มีสามีที่รับผิดชอบและเป็นหัวหน้าครอบครัวที่ดี ตั้งใจช่วยกันทำงานเพื่อหารายได้เลี้ยงดูสมาชิกทุกคนในครอบครัวคอยเป็นที่ปรึกษาและให้กำลังใจยามมีปัญหาทุกข์ใจ ส่งผลให้ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกมั่นคงปลอดภัย และสามารถตั้งครรรค์ต่อไปได้อย่างมีความสุข ตั้งผู้ให้ข้อมูลอายุ 19 ปี ตั้งครรรค์ตอนเรียนอยู่ชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 กล่าวว่า

“บางที่เวลาเราเครียด แฟนก็ให้กำลังใจ บอกว่าไม่ต้องเครียด เดี่ยวเขาแก้ปัญหาให้ เช่น บางที่เงินไม่พอใช้เขา (แฟน) จะทำงานพิเศษเพิ่ม พอเขา (แฟน) ให้กำลังใจ รู้สึกว่าพ่อหนักเป็นเบา ทำให้เราสบายใจเขา (แฟน) มีภาวะความเป็นผู้นำช่วยเราแก้ปัญหาได้” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7)

3. มีครอบครัวที่สมบูรณ์ เป็นการที่กลุ่มคนมารวมตัวกันด้วยความรัก ความปรารถนาดี ความเอื้ออาทรหรือด้วยความผูกพันทางสายเลือด มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างอบอุ่น โดยไม่เกี่ยวข้องกับความรักหรืออยากจน และไม่ได้หมายถึงการอยู่พร้อมหน้าพร้อมตาแบบพ่อแม่ลูกเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ในบางครอบครัวอาจเป็นความผูกพันทางสายเลือดที่คอยช่วยเหลือดูแลให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ช่วยสร้างเสริมให้ครอบครัวนั้นมีความสมบูรณ์และความสมดุลในชีวิตได้ ตั้งผู้ให้ข้อมูลอายุ 19 ปี ตั้งครรรค์เป็นครั้งที่สองจากความไม่ตั้งใจ และถูกผู้ที่ทำให้ตั้งครรรค์ทอดทิ้ง อาศัยอยู่กับยายและบุตรคนโต กล่าวว่า

“ถึงหนูไม่มีพ่อแม่เพราะเสียไปแล้ว แต่หนูก็ยังมียายมีลูกให้กำลังใจอยู่ตรงนี้ ความสุขของหนูคือการหาเงินเลี้ยงยายและลูก แค้นหนูก็มีความสุขแล้วไม่ต้องการอะไร ยายเป็นทั้งพี่ทั้งน้องทั้งเพื่อนเป็นพ่อ เป็นทุกอย่าง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 3)

การอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษากระบวนการสร้างสมดุลชีวิตของหญิงตั้งครรรค์วัยรุ่น พบแนวคิดหลักของกระบวนการ คือ “การมีชีวิตสมบูรณ์และพึ่งตนเองได้” ความต้องการที่จะมีครอบครัวที่สมบูรณ์ ต้องการมีอนาคตที่ดี และการมีคู่ชีวิตที่มีความรับผิดชอบ เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อกระบวนการสร้างสมดุลชีวิตของหญิงตั้งครรรค์วัยรุ่น การที่หญิงตั้งครรรค์วัยรุ่นมีสมดุลชีวิตเป็นผลจากการได้รับการสนับสนุนที่ดีจากครอบครัว ซึ่งคู่สมรสเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้หญิงตั้งครรรค์วัยรุ่นมีความสมดุลในชีวิต¹⁶ เพราะคอยดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นที่ปรึกษาเพื่อร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกัน ช่วยกันประคับประคองชีวิตคู่ให้สามารถดำเนินต่อไปได้ ดังนั้นความ

รับผิดชอบของคู่ชีวิตจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนการดำเนินชีวิตของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น โดยสามีจะเป็นบุคคลหลักที่คอยช่วยเหลือสนับสนุนด้านรายได้เพื่อมาช่วยจุนเจือครอบครัว¹⁷ นอกจากนี้ในปัจจุบันครอบครัวสมบูรณ์ตามอุดมคติ หมายถึง ครอบครัวที่มีทั้งพ่อและแม่ทำหน้าที่อบรมเลี้ยงดูลูกด้วยกันมีจำนวนน้อยลง ในขณะที่ครอบครัวประเภทอื่นๆ หรือครอบครัวทางเลือกมีจำนวนเพิ่มขึ้น หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงบทบาทหน้าที่จากการเป็นลูก มาเป็นภรรยาและมารดาที่ต้องเลี้ยงดูบุตร ทำให้หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นและครอบครัวต้องปรับตัวและแสดงบทบาทใหม่ เพื่อการเดินหน้าต่อไปในการใช้ชีวิต ทำให้เกิดการตั้งครรภ์ที่มีคุณภาพ และเป็นการเตรียมความพร้อมในการรับพัฒนาภพของการเป็นมารดา¹⁸ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Natrujirote¹⁹ กล่าวว่าครอบครัวเป็นสังคมที่มีหน้าที่จำเป็นพื้นฐาน 4 ประการ ได้แก่ การปรับตัว การบรรลุเป้าหมาย การบูรณาการ และการรักษาแบบแผน หากครอบครัวสามารถแสดงบทบาททั้ง 4 ได้อย่างเหมาะสม ครอบครัวก็ยังคงอยู่และดำเนินต่อไปได้อย่างสมบูรณ์ เพื่อการมีอนาคตที่ดีต่อไป

เมื่อหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นต้องการมีครอบครัวที่สมบูรณ์ และอยากมีอนาคตที่ดี ประกอบกับการมีคู่ชีวิตที่มีความรับผิดชอบ ทำให้หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นมีวิธีการหรือกลยุทธ์ที่ใช้ในการมุ่งมั่นตั้งใจเพื่อการมีครอบครัวที่สมบูรณ์จากการศึกษาพบว่าเมื่อหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นมีเป้าหมายในอนาคตที่จะสร้างครอบครัวที่สมบูรณ์ของตนเอง ซึ่งเป็นแนวคิดสำคัญที่ทำให้หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นมีความสมดุลในชีวิต โดยมีการวางแผนมองถึงอนาคตข้างหน้า เช่น การมีงานทำ^{12,20,21} หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นจึงมีความตั้งใจที่จะทำงานหารายได้เพื่อมาเลี้ยงครอบครัว หรือช่วยแบ่งเบาภาระของครอบครัว เพื่อให้ครอบครัวสามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้ และจากการศึกษาในครั้งนี้พบว่า หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และปัจจุบันไม่ได้ศึกษาต่อ เนื่องจากต้องหยุดเรียนกลางคัน แต่ก็มีที่วางแผนกลับไปศึกษาต่อ^{4,17} เพราะหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นมองว่าการศึกษาคือเป็นเสมือนรากฐานของการดำเนินชีวิต และเป็นไปเบิกทางเพื่อมีอาชีพการงานที่ดีในอนาคต สอดคล้องกับการศึกษาประสบการณ์การเป็นมารดาของนักเรียนที่ตั้งครรภ์โดยไม่ตั้งใจ²² พบว่าหญิงตั้งครรภ์บางรายมีการปรับเปลี่ยนเป้าหมายชีวิตใหม่ จากเดิมที่ไม่มีเป้าหมายในด้านการเรียน แต่ภายหลังคลอดมีความมุ่งมั่นที่จะกลับไปศึกษาต่อ โดยมี

ลูกเป็นตัวชี้นำชีวิตให้กำหนดเส้นทางชีวิตใหม่ เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงอาชีพที่มีรายได้มั่นคง สามารถนำมาเลี้ยงดูลูกได้ต่อไป นอกจากนั้นหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นยังมีการเก็บออมเงินเพื่อลูก สอดคล้องกับการศึกษาการดำเนินชีวิตของมารดาวัยรุ่นหลังคลอด^{17,23} พบว่า หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นมีการวางแผนอนาคตในหลายประเด็น และประเด็นที่สำคัญคือการวางรากฐานอนาคตของบุตร โดยมารดาวัยรุ่นมีการวางแผนด้านความมั่นคงของบุตรเกี่ยวกับการศึกษาและทรัพย์สิน เนื่องจากการตั้งครรภ์วัยรุ่นอาจทำให้ต้องหยุดเรียนกลางคันเมื่อไม่ได้เรียนต่อทำให้มีวุฒิการศึกษาที่ไม่สูงมากนัก ส่งผลให้ไม่สามารถทำงานที่มีความมั่นคงหรือมีรายได้สูง²⁴ หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นจึงต้องวางแผนการเก็บออมเงินเพื่อลูกในอนาคต เช่น การทำบัญชีรายรับรายจ่าย หรือการแบ่งเงินส่วนหนึ่งจากรายได้เพื่อเป็นเงินออมให้ลูกไว้สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนในอนาคต เพื่อให้ได้รับการศึกษาในระดับสูง และมีโอกาสประกอบอาชีพที่ดีต่อไป นอกจากนั้นการวางแผนการตั้งครรภ์ครั้งต่อไปร่วมกับครอบครัว เพื่อเว้นช่วงการมีบุตร ก็เป็นหนึ่งในวิธีการ/กลยุทธ์ที่ใช้ในการสร้างสมดุลชีวิต เพราะหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นอยากเลี้ยงบุตรให้มีคุณภาพมากกว่าการมีบุตรหลายคน สอดคล้องกับการศึกษาประสบการณ์ชีวิตของมารดาวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ซ้ำ²⁵ พบว่าสาเหตุหนึ่งของการตั้งครรภ์ซ้ำในหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นเกิดจากการใช้ยาคุมกำเนิดที่ไม่มีประสิทธิภาพ หรือมีความสามารถในการคุมกำเนิดต่ำ เช่น การหลังภายนอก การลืมกินยาคุมกำเนิด การใช้ยาคุมกำเนิดฉุกเฉิน และ การใช้ถุงยางอนามัยไม่ถูกวิธี เป็นต้น และสอดคล้องกับการศึกษาของ Cha²⁶ พบว่าคู่ครองมีส่วนสำคัญในการตัดสินใจตั้งครรภ์ ซึ่งแม้ว่าส่วนใหญ่การตั้งครรภ์ซ้ำในวัยรุ่นเกิดจากการไม่ตั้งใจก็ตาม ดังนั้นหากหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นมีการปรึกษาและวางแผนการตั้งครรภ์ครั้งต่อไปร่วมกับสามีและครอบครัว ก็จะส่งผลให้หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นสามารถดำเนินชีวิตไปตามแผนที่วางไว้ได้ และการตั้งครรภ์ในครั้งต่อไปมีแนวโน้มที่จะเป็นการตั้งครรภ์ที่มีคุณภาพ

การที่หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นปรารถนาที่จะมีอนาคตที่ดี จึงตั้งใจทำงานหารายได้ ตั้งใจศึกษาต่อ เก็บออมเงินเพื่อลูกในอนาคต และวางแผนการตั้งครรภ์ครั้งต่อไป ส่งผลให้ชีวิตมีความสุข และลงตัวมากขึ้น มีความมั่นใจในการดำเนินชีวิตต่อไปเพราะรู้สึกว่าจะสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ผลจากการมีแหล่งสนับสนุนที่ดีจากครอบครัว เช่น การมีคู่ชีวิตที่มีความรับผิดชอบ มุ่งมั่น

ตั้งใจช่วยกันทำงานหารายได้ คอยช่วยเหลือเกื้อกูลเป็นที่ปรึกษาซึ่งกันและกัน ส่งผลให้สามารถตั้งครรรค์ต่อไปได้อย่างมีความสุข และก่อเกิดเป็นครอบครัวที่สมบูรณ์ ตามทัศนะของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น ครอบครัวที่สมบูรณ์ไม่จำเป็นต้องประกอบไปด้วย พ่อ แม่ ลูก²⁰ หากแต่องค์ประกอบหลักสำคัญ คือ ความมั่นคงในจิตใจของบุคคลในครอบครัว การมีสายใยที่ผูกพัน ที่ค่อยๆ ก่อตัวและเชื่อมโยงกันอย่างกลมกลืน ในบางครอบครัวอาจเป็นความผูกพันทางสายเลือดที่คอยช่วยเหลือดูแลให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ส่งผลให้ครอบครัวนั้นมีความสมบูรณ์และความสมดุลในชีวิตได้²¹

ข้อจำกัดของการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งศึกษากระบวนการสร้างสมดุลชีวิตของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น เป็นการศึกษาปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ที่ศึกษาเชิงลึกอย่างละเอียด และนำมาวิเคราะห์ค้นหาเหตุหรือปัจจัย ที่นำไปสู่การปฏิบัติหรือการกระทำที่จะนำไปสู่การสร้างสมดุลในชีวิต และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ไม่ได้มุ่งเน้นที่จำนวนผู้ให้ข้อมูล ดังนั้นผู้ให้ข้อมูลจึงอาจมีจำนวนน้อย ไม่สามารถอ้างอิงไปสู่พื้นที่ หรือบริบทอื่นได้ แต่สามารถนำไปศึกษาเพิ่มเติม หรือเปรียบเทียบในบริบทที่มีความคล้ายคลึงกันได้

สรุป

การศึกษาระบบการสร้างสมดุลชีวิตของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น พบแนวคิดหลักของกระบวนการ คือ “การมีชีวิตสมบูรณ์และพึ่งตนเองได้” ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบสำคัญ คือ 1) ปัจจัยเงื่อนไข ได้แก่ ต้องการที่จะมีครอบครัวที่สมบูรณ์ ต้องการมีอนาคตที่ดี และมีชีวิตที่มีความรับผิดชอบ 2) วิธีการ/กลยุทธ์ที่ใช้ในการเผชิญสถานการณ์ ได้แก่ ตั้งใจทำงานหารายได้ ตั้งใจศึกษาต่อ เก็บออมเงินเพื่อลูก และวางแผนการตั้งครรรค์ครั้งต่อไป และ 3) ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น คือ พึ่งตัวเองได้ รู้สึกมั่นคงปลอดภัย และมีครอบครัวที่สมบูรณ์

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้

1. สามารถนำผลการศึกษาดังกล่าวไปพัฒนารูปแบบการดูแลหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นให้มีชีวิตที่สมดุล เช่น การเสริมพลังให้ตั้งใจทำงานหรือศึกษาต่อ การวางแผนเก็บออมเงินเพื่อลูก และการวางแผนการตั้งครรรค์ที่มีคุณภาพในครั้งต่อไป

2. การศึกษาครั้งต่อไปอาจศึกษาหาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ เช่น การสนับสนุนทางสังคม สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส ความต้องการที่จะมีครอบครัวที่สมบูรณ์และความต้องการมีอนาคตที่ดี กับสมดุลชีวิตของหญิงตั้งครรภ์

วัยรุ่น และอาจพัฒนาเป็นโปรแกรม “การสร้างสมดุลชีวิตของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น” ต่อไป

การมีส่วนร่วมในการเขียนบทความ

ทีมผู้วิจัยทุกคนมีส่วนร่วมในการทำวิจัย ตั้งแต่การเขียนโครงร่างการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการเขียนบทความวิจัย โดยร่วมกันปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

การมีผลประโยชน์ทับซ้อน

การวิจัยครั้งนี้ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน

แหล่งทุนสนับสนุน

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากเงินงบประมาณแผ่นดิน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ประจำปีงบประมาณ 2561

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยได้รับความกรุณาและความช่วยเหลือจากบุคคลและองค์กรหลายฝ่าย ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาให้ข้อคิดเห็นและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยฝากครรรค์ โรงพยาบาลทั้ง 2 แห่งที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี รวมทั้งขอขอบคุณหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่ให้ความร่วมมือในการวิจัย ซึ่งถือเป็นกำลังสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้

เอกสารอ้างอิง

1. World Bank, United Nations Population Division. Adolescent fertility rate (births per 1,000 women ages 15-19) [Internet]. 2018 [cited 2021 Jan 12]. Available from: <https://data.worldbank.org/indicator/SP.ADO.TFRT?end=2018&start=1960>
2. Bureau of Reproductive Health, Department of Health, Ministry of Public Health. Reproductive health situation in adolescents and youth in 2019 [Internet]. 2019 [cited 2021 Jan 12]. Available from: http://rhoid.anamai.moph.go.th/download/all_file/index/สถานการณ์RH_2562_Website.pdf
3. Butchon R, Liabsuetrakul T, Teerawattananon Y. Adolescent pregnancy in Thailand: The link between evidence and policy. Journal of Health Science. 2018; 27(6): 1012-22. Thai.
4. Bonkuea P. A study of unwanted teenage pregnancies in Pathiu district Chumphon province. Community Health Developmnet Quarterly Khon Kaen University. 2017; 5(2): 195-216. Thai.
5. Kaewjanta N. Depression in teenage pregnancy: Factors, affect and prevention. Journal of Nursing Science and Health. 2012; 35(1): 83-90. Thai.

6. Nakamadee B, Sudnongbua S. The experiences of pregnancy among early teenagers in urban areas of a province in Northern Thailand. *Boromarajonani College of Nursing, Uttaradit Journal*. 2019; 11(1): 111-25. Thai.
7. Pancharern S, Kontha J, Jongkae P. Factors related to the intention to repeat pregnancy among pregnant adolescents. *Journal of Social Science and Buddhistic Anthropology*. 2020; 5(10): 231-47. Thai.
8. Nithitantiwat P, Pataipakaipet K. Unwanted pregnancy and abortion: Preventive guidelines for adolescents. *Journal of Boromarajonani College of Nursing*. 2016; 32(2): 133-41. Thai.
9. Silbert-Flagg J, Pillitteri A. *Maternal & child health nursing: Care of the childbearing & childrearing family*. 8 th ed. Philadelphia: Wolters Kluwer; 2018.
10. Balthip Q. *Achieving harmony of mind: A grounded theory study of people living with HIV/AIDS in the Thai context [dissertation]*. [Palmerston North]: Massey University; 2010. 328 p.
11. Kuhnle C, Hofer M, Kilian B. The relationship of value orientations, self-control, frequency of goal conflicts in school and leisure, and life-balance in adolescence. *Learn Individ Differ*. 2010; 20(3): 251-55.
12. Thitimapong B, Petpichetchian W, Wiroonpanich W. Achieving balance: Role adaptation process of adolescent mothers returning to school. *Pacific Rim Int J Nurs Res*. 2015; 19(3): 257-69.
13. Strauss A, Corbin J. *Basics of qualitative research: Grounded theory procedures and techniques*. California: SAGE; 1990.
14. Strauss A, Corbin J. *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory*. 2 nd ed. California: SAGE; 1998.
15. Lincoln YS, Guba EG. *Naturalistic inquiry*. Newbury Park, CA: Sage Publications; 1985.
16. Suwanruangsri S, Chunuan S, Chatchawet W. The relationships among self-control, stress and life balance of teenage pregnant women. *Princess of Naradhiwas University Journal*. 2015; 7(3): 1-14. Thai.
17. Khoonphet C. *Lifestyles of first-time adolescent mothers [master's thesis]*. [Songkhla]: Prince of Songkla University; 2014. 118 p.
18. Balthip Q, Purnell M. Pursuing meaning and purpose in life among Thai adolescents living with HIV: A grounded theory study. *Journal of the Association of Nurses in AIDS Care*. 2014; 25(4): e27-38.
19. Natrujirote W. *Alternative family and the existing of family institution*. *Veridian E-Journal Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts)*. 2017; 10(2): 1817-27. Thai.
20. Angkarnchai P. *Life plan of unwanted-pregnant adolescents [master's thesis]*. [Bangkok]: Thammasat University; 2016. 147 p
21. Cherry CO, Chumbler N, Bute J, et al. Building a "Better Life": The transformative effects of adolescent pregnancy and parenting. *SAGE Open*. 2015; 1-9. doi: 10.1177/2158244015571638.
22. Phoodaangau B, Deoisres W, Chunlestskul K. Maternity experience: A new role of unexpectedly pregnant students. *Thai Journal of Nursing Council*. 2013; 28(2): 58-74. Thai.
23. Punsuwun S, Sungwan P, Monsang I, et al. Experiences after pregnancy among unmarried adolescents in upper north. *Songklanagarind J Nurs*. 2013; 33(3): 17-35. Thai.
24. Arundee S, Natrujirote W, Kayee P, et al. The needs of adolescent mothers for healing and preventing unintended adolescent pregnancy. *Journal of Social Science Srinakarinwirot University*. 2016; 19(19): 276-89. Thai.
25. Arayajaru P, Klayhiran W, Anucha C. The lived experiences of adolescent mothers: Intended or unintended repeat pregnancy. *Journal of Health Research and Innovation*. 2019; 2(1): 177-85. Thai.
26. Cha S, Chapman DA, Wan W, et al. Discordant pregnancy intentions in couples and rapid repeat pregnancy. *Am J obstet Gynecol*. 2016; 214(4): 494.e1-494.e12. doi: <https://doi.org/10.1016/j.ajog.2015.10.149>.